

Kommentarer om Danmarks energiproblemer

Forskningsrådenes energiudvalg og Nationaløkonomisk Forening afholdt i dagene 19. og 20. oktober 1979 en konference om Danmarks energiproblemer. Formålet var at tilvejebringe en alsidig belysning af de perspektiver, der tegner sig for den fremtidige energiforsyning. Kredsen af bidragydere omfattede både den tekniske og økonomiske sagkundskab og talte repræsentanter for forskning, erhvervsliv og administration.

Konferencens bidrag er blevet publiceret i bogen Symposium om Danmarks energiproblemer 1979 (redigeret af Ebbe Yndgaard, Samfundsvidenskabeligt forlag, 1980). I det følgende bringes en række kommentarer til denne bog.

En bog om energiproblemer

Hensigten med at samle eksperter fra en række forskellige discipliner til »Symposium om Danmarks energiproblemer 1979« i Holte har været, at få problemerne vedrørende fremtidens energiforsyning belyst. Bidragyderne har derfor bestræbt sig på at stille spørgsmål og at identificere problemer og ikke på at finde svar og at tilbyde løsninger.

Bidragene, som nu er udgivet i bogform, fremtræder derfor som en samling artikler, der nærmest kan karakteriseres som kronikker. I disse kronikker berøres de politi-

ske og økonomiske såvel som de ressource-mæssige problemer ved dagens og fremtidens energiforsyning.

Spørgsmål, som stilles, er: Hvilken sammenhæng er der mellem energiforbrug og velstand? På hvilken måde adskiller prisstigningen på primærenergi sig fra prisstigningen på andre råstoffer? Hvilke udsigter er der til at erstatte olie med andre primærenergikilder? Kan man med rimelighed forvente, at prisen på kul vil forblive betydelig lavere end prisen på olie? Vil kulforsyningen på lang sigt være mere pålidelig end olieforbruget? Vil højere primærenergipriser ikke føre til en reduktion af samfundets produktion? Hvilke perspektiver ligger der i vedvarende energi på kort sigt? Hvilken rente skal man benytte under planlægningsarbejde, og hvilken skal man benytte under projektering? Hvorfor eller hvordan skal man inddrage et projekts bidrag til beskæftigelsen?

I det hele taget er det imponerende, hvor mange aspekter af dagens og fremtidens energiproblemer, som er berørt. At der er enkelte væsentlige udeladelser, så som kuldioxidforurening, pålideligheds- og risikoanalyse af alternative energiformer, rent politiske overvejelser, prioritering af forskning og udvikling osv. skulle bare spore til gentagelse af symposiet.

Kommentarer om Danmarks energiproblemer

Forskningsrådenes energiudvalg og Nationaløkonomisk Forening afholdt i dagene 19. og 20. oktober 1979 en konference om Danmarks energiproblemer. Formålet var at tilvejebringe en alsidig belysning af de perspektiver, der tegner sig for den fremtidige energiforsyning. Kredsen af bidragydere omfattede både den tekniske og økonomiske sagkundskab og talte repræsentanter for forskning, erhvervsliv og administration.

Konferencens bidrag er blevet publiceret i bogen Symposium om Danmarks energiproblemer 1979 (redigeret af Ebbe Yndgaard, Samfundsvidenskabeligt forlag, 1980). I det følgende bringes en række kommentarer til denne bog.

En bog om energiproblemer

Hensigten med at samle eksperter fra en række forskellige discipliner til »Symposium om Danmarks energiproblemer 1979« i Holte har været, at få problemerne vedrørende fremtidens energiforsyning belyst. Bidragyderne har derfor bestræbt sig på at stille spørgsmål og at identificere problemer og ikke på at finde svar og at tilbyde løsninger.

Bidragene, som nu er udgivet i bogform, fremtræder derfor som en samling artikler, der nærmest kan karakteriseres som kronikker. I disse kronikker berøres de politi-

ske og økonomiske såvel som de ressource-mæssige problemer ved dagens og fremtidens energiforsyning.

Spørgsmål, som stilles, er: Hvilken sammenhæng er der mellem energiforbrug og velstand? På hvilken måde adskiller prisstigningen på primærenergi sig fra prisstigningen på andre råstoffer? Hvilke udsigter er der til at erstatte olie med andre primærenergikilder? Kan man med rimelighed forvente, at prisen på kul vil forblive betydelig lavere end prisen på olie? Vil kulforsyningen på lang sigt være mere pålidelig end olieforbruget? Vil højere primærenergipriser ikke føre til en reduktion af samfundets produktion? Hvilke perspektiver ligger der i vedvarende energi på kort sigt? Hvilken rente skal man benytte under planlægningsarbejde, og hvilken skal man benytte under projektering? Hvorfor eller hvordan skal man inddrage et projekts bidrag til beskæftigelsen?

I det hele taget er det imponerende, hvor mange aspekter af dagens og fremtidens energiproblemer, som er berørt. At der er enkelte væsentlige udeladelser, så som kuldioxidforurening, pålideligheds- og risikoanalyse af alternative energiformer, rent politiske overvejelser, prioritering af forskning og udvikling osv. skulle bare spore til gentagelse af symposiet.

En anden logisk konsekvens af at have stillet alle disse spørgsmål og identificeret disse problemer er, at man søger at besvare spørgsmålene og løse problemerne. Dette er man for tiden engageret i både i departementer, energiselskaber og i forskningsinstitutioner. Et naturligt resultat af det foreliggende symposium vil derfor være en eller flere konferencer, hvor man fremlægger disse svar og løsninger.

En opfordring til at anmelde en bog af den ovenstående type modtages med blandede følelser. For det første ville jeg antage, at bidragsyderne ikke forventer en regulær anmeldelse. Jeg gjorde det i alle fald ikke. For det andet repræsenterer bidragene jo i sig selv en anmeldelse af eller kommentar til dagens situation. For det tredje, siger primus motor for foretagendet, professor L. T. Muus i sin indledning, at bogen vil blive en værdifuld referencebog. Og så sidder man som teateranmelderen, der finder en tragedie så morsom, at han ønsker at anbefale alle sine læsere at se den. For en referencebog er den foreliggende samling ikke! Dertil mangler den både overskuelighed, dækning og ensartethed. Den har hverken detaljeret indholdsfortegnelse eller stikordsregister. Men værdifuld er den, og kedelig er den ikke!

Bjørn Qvale
Laboratoriet for Energiteknik,
Danmarks Tekniske Højskole

Spil, solidaritet, det relative og det absolutte. Strategi ved løsning af spil med natur-skabte/menneskeskabte og selvskabte problemer

Manglende helhedsløsninger

Danmarks energiproblemer løses ikke ved et Symposium, især ikke, når dette skal afvikles på en baggrund af en følelsesladet debat, der igennem årene har været fortrinsvis præget af persongrupper med naturvidenskabelig og teknisk baggrund, der i overensstemmelse med tidens ånd forsøger at klargøre sig, hvad deres arbejder medfører af problemer og konsekvenser i det dynamisk komplekse samfund, vi lever i, men uden særligt kendskab til, hvorledes dette samfund fungerer, reagerer på påvirkninger og disponerer. Det er jo trods alt et fremmed gebet for dem. Det var derfor med stor spænding, jeg så frem til rapporten fra det Symposium, jeg ikke havde mulighed for at deltage i. Jeg mangler derfor direkte indtryk af Symposiets atmosfære, paneldiskussion og ikke mindst samtalerne over kaffen, hvor den udadrettede effekt udkrystalliseres, måske bedre end i Rapporten.

Formålet med Symposiet har været at give en referencebog til støtte for udformningen af en energipolitik, pege på metoder til en teknisk-økonomisk realisering heraf ved at pege på prioriteringsmetoder og få afklaret, hvor der er åbenbare huller inden for forskning og anvendt forskning, der bør have prioritet dels udfra et korttids-, dels udfra et længere sigts-synspunkt.

Det er mit indtryk, at deltagerne i Symposiet er klar over, at de skal søge at undgå at komme med udfordringer, der kan udløse en følelsesladet debat med et be-